Ч. 77. (248.) Львів, четвер, дня 23. марта 1916. Рік II.

УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО

політична, економічно-суспільна й літературна ґазета.

Ціна примірника 6 сот. На провінції 8 сот. В занятих територіях 4 коп.

Виходить що дня рано кромі понеділка.

Умови передплати у Львові:

На рік	18·— К.
„ півроку	9·— „
„ чвертьроку	5·— „
„ місяць	1·80 „

В краю і державі:

На рік	24·— К.
„ півроку	12·— „
„ чвертьроку	6·— „
„ місяць	2·40 „

За границею:

В Німеччині	28 мар.
В Америці	8 дол.
В инших державах	40 фр.

Рекламації вільні від почтової оплати. Рукописі приймаєть ся лиш оплачені, а звертаєть ся тільки важнійші і застережені. — „Українське Слово" продають всі бюра по цілім краю.

Адреса редакції, адміністрації й експедиції: ЛЬВІВ, ул. Руська 3.

Ціна оголошень:

За оголошеня числимо за одношпальтову стрічку або її місце 40 сот. Надіслане 1 К. за стрічку, а в оповістках 60 сот., в редакційній части 1 К. Повідомленя про вінчаня, заручини і т. и. 1·50 К. за стрічку, найменше 4 К. Дрібні оголошеня за слово 6 сот., найменше 60 сот. Слова товстим або розстріленим друком числимо подвійно. Сталі оголошеня за окремою умовою. — За зміну адреси платить ся 50 сот.

Геройська оборона Устечка.

З пресової кватири доносять:

Покинене примістка в Устечку над Дністром переведено серед обставин, які дають гарне свідоцтво правдивому геройству австро-угорських військ. Вже підчас послідних боїв вживали Росіяни всіх зусиль, щоб тільки здобути сей шанець. Мимо сього безнастинними наступами ані підчас новорічної офензиви, ані пізнійше підтривиманими зусилями не вспіли осягнути який небудь успіх. Таким робом шанець сей завдяки тому, що за нього ведено завзяті бої, в своїй дійсній вартости як відтинок фронту здобув собі ледви незаслужено велике значінє. Сей шанець лежав як відокремлений на лівім березі ріки, через боєвий фронт кинений клин в російську лінію; по сій причині вважали його Росіяни наче терне вбите в тіло.

Росіяни старались всіми силами його здобути. Свій онодішний напір підприняли з великим накладом артилерії і людий. Розвинувши наступи при помочи мін змогли вони здобуваючи середину шанця зробити в ньому вилім на 300 метрів. Мимо сього залога під проводом полковника Плянка боронилась дійсно по геройськи. В її склад входили цісарські драґони (ч. 11) один відділ машинових крісів мекленбурських драґонів (ч. 6) та сапери.

Вісімкратна перевага підняла наступ на малу громадку, яка цілковито відтята, боронилась розпучливо. В шаліючім огні тяжкої і пільної артилерії удержалась вона від 10 рано до 5 вечером, непохитно сім годин. Немилосерно робили ворожі гармати і міни щораз нові вирви серед перешкод. Одна лійка творилась побіч другої, одна перед другою падала перешкода. Вечером всі становиска були знищені. Тоді полковник Плянк розказав відворот. Коли з правого берега Дністра ц. і к. артилерія перепиняла Росіян в здобутю шанця, дійшли ранені та менші відділи в смертоноснім огни до ріки і почали переправлятись. Однак ворожа артилерія досередним огнем так атакувала, що не було й бесіди, щоб перевести решту. Переправу спинено, а полковник Плянк видав розказ: Мусимо перебитись! Він рішив продертись через Устечко яке якраз Росіяни зайняли, щоб дійти до височин, де розтаборились ц. і к. війська на північ від Дністра коло Залішик. Непохитно станув він на чолі своїх жовнірів і около пів до 4 рано пішов вперід. В пітьмі вдалось йому продертись через російські ряди і о год. 6·10 рано дійшов до наших передних сторожий.

Чому втїк Микола?

„Neue Züricher Zeitung" містить допись добре поінфовмованої особи про причині втечі чорногорського короля Миколи зі свого краю до Франції.

Микола втїк з Чорногори ізза побоюваня, щоб його гроші зложені в француських та анґлійських банках не пропали. Се було для нього рішаюче. Перед світовою війною підняв проворний Микола свої депозити у віденських та берлінських банках і зложив їх у Франції і Анґлії. Він не сумнївав ся про побіду почвірного порозуміня. Що-йно упадок Сербії отворив йому очи.

Предвиджуючи, що з його краєм станеть ся те саме що й зі Сербією, розпочав король стараня, щоб підняти свої депозити в анґлійських та француських банках. Та справа не йшла легко. Все виринали нові перепони; а міжтим ґенерал Кевес здобув браму до Чорногори — гору Ловчен. З урядових звітів виходить недвозначно, що вже тоді розпочали чорногорські парляментарі заходи в цїли здачі.

Як раз під сю пору француські і анґлійські банки дістали від своїх правительств порученє, щоб не видали гроший Миколї, бо вони служать як запорука на жаданя держав почвірного порозуміня. В хвилї, коли Микола звернув ся з своєю просьбою до Австро-Угорщини о мир, наспіла вістка, що його ціле майно є в передодні конфіскати, коли він буде вести дальші переговори. Не було часу до застанови. Король мав дві дороги: або зречись свого майна, або перервати переговори [illegible] лєми, втік. Страх перед втратою цїлого майна взяла гору над любовю до краю та вітчини. Що-йно в Ліони одержав він запевненє, що його майну не грозить ніяка небезпека, бо він вже на француській землї. В той спосіб вратував Микола своє майно, однак правдоподібно втратив престол.

Голоси преси про зміну календаря.

(Далї).

Годї не признати що голос закордонних Українців є дуже спокійний, зрівноважений і річевий. Ось що написано там далї:

Та на жаль тепер усїх сих умов і обставин нема, а трудности, побільшені ще воєнним часом зостають ся. Тим часом їх мусїло ся б — і в церковнім і державнім інтересї — уникати. Як відомо, нарід більше привязаний до усвячених часом і призвичаєнєм обрядів, ніж інтеліґенція, отже треба найсамперед йому розяснити цїль реформи, треба його відповідно поучити, освідомити, словом приготовити, аби не викликати замішаня й занепокоєня, які були-б на руку тільки ворогам унії, українського руху в Австрії і самої наддунайської держави. Але не лише широкі народні маси потрібують такого попереднього приготованя, потрібують його й широкі круги інтеліґенції,

Держава пильнує, щоб народ був їй вірний, платив справно податок грошевий і кровю, й більш її нїщо не обходить. Народ з свого боку хоче, щоб держава давала йому змогу належно розвивати ся під оглядом національним і всяким иншим. Сповнене сих умов з обох сторін дає запоруку гармонійного розвитку народу й змiцненя та процвітаня держави.

З сього погляду українському народови в Австрії далеко важнійші реформи політично-національного, а не церковного характеру. Поділ Галичини, заложене українського університету у Львові — от що стоїть на дневнім порядку. І сповнене сих національних аспірацій наших земляків у Австрії було-б, на нашу думку одиноким забезпеченєм перед усякими інтриґами Росії, радикальним лікарством проти якого будь москвофільства. Росія гнїтить українство у себе в дома, хоче зробити з „Малоросів" правдивих Росіян і виключно для сього інтриґує в Галичині і Буковині, де як знаємо, грекокатоликів майже нема і де довело ся-б хиба, міркуючи на спосіб еп. Хомишина, скасувати не лиш календар, а й православіє, — отже одинокий спосіб запобігти її заходам — дати змогу українству осягнути його так противні всеросійським змаганям національні ідеали і тим не лиш перепинити російські інтриґи в самій австрійській Україні, а загрозити Росії в її власній державі.

Сама-ж віроісповідна реформа, хоч би як широка вона ні була, ще не в силї перешкодити російським заходам.

Було-б наївно думати, що релїґія рішає в наших часах про ті чи инші політичні „орієнтації". Адже ж бачимо, що православна Болгарія бєть ся проти православної Росії — своєї прославланої „визволительки", реформісти Анґлійці з протестантською Німеччиною, а „католицькі" держави Італія й Франція з Австрією... А з другої сторони католицькість рос. Польщі не була в силї перешкодити поширеню там „східної" орієнтації, та й у Галичині москвофілами були не лише самі греко-католики, а — ніде правди дїти — й римокатолики. Приклад вшехполяків і їх прихильників аж надто виразно про се свідчить.

(Кінець буде.)

Світова війна.

Голоси в Думі за миром!

Напружене між правительством і Думою. — Диктатура. — Приготованя до нової офензиви.

ШТОКГОЛЬМ. В часї нарад Думи над буджетом сказав посол Савенко, що правительство уважає вже війну за програну, коли його кличем є радше дати ся побити Німеччині, ніж

внутрішному ворогови. Правиця виказує неохоту до дальшої війни.

РОТЕРДАМ. Уступленє міністра внутрішних справ Хвостова предсказує важні зміни в кабінеті а може навіть і нову орієнтацію в російській політиці. Напруженє між правительством і Думою добігає до вершка. Микола Миколаєвич та його сторонники сильно натискають в тім напрямі, щоби розвязати Думу та завести диктатуру.

БАЗИЛЕЯ. Сюди доносять, що Росіяни приготовляють ся до офензиви на Чарторийськ і Ковель. В тій цїли громадять вони безнастанно великі маси військ і муніцію коло вузлової точки в Сарнах.

Висшість нїмецької артилерії над французькою.

ЖЕНЕВА. Віцепрезидент військової комісії французького сенату сенатор Беранжер признав, що німецька армія має більше далекострільних та новійшої системи тяжких армат чим Французи. Але в теперішних борбах ся перевага не має надто великого значіня, бо за те Французи мають ліпші вибухові матеріяли. А мають вони їх так богато, що навіть їх ужите під Верденом не буде мати узмного впливу на засоби.

Заява нового французького міністра війни.

ЖЕНЕВА. Новий французький міністер війни Roques прийняв представників преси та представив їм в коротких начерках теперішне воєнне положенє. Подробиць не міг він подати ніяких лиш додав, що є зовсім оправдана надія на остаточну побіду.

Терор португальського правительства.

РОТЕРДАМ. Безперервно приходять сюди вістки, що положенє в Португалії дуже поважне. На приказ властий переведено дуже богато домових ревізій і арештовань.

Агітація за відроченєм французького парляменту.

ЖЕНЕВА. Дневники Бріяна „Echo de Paris" і „journal des Debats" домагають ся відроченя парляменту на необграничений час, щоби запобічи дальшому обнижуваню поваги начальної управи французької армії через інтриги парляментарних сторонництв. З огляду на інтереси почвірного порозуміня — пише преса Бріяна — треба наближаючі ся дипломатичні наради усунути з під впливу парляментарних агітаторів. З тої причини французькі правительственні круги годять ся на внесенє Анґлії, щоби найблизша конференція відбула ся в Римі.

Заява довіря італійському правительству.

ЦЮРІХ (Ткб.). Італійський парлямент на баганє президента міністрів Саляндри прийняв в поіменнім голосованю 394 голосами проти 61 голосів внесенє посла Морпурґа, в якім сказано, що парлямент довіряє правительству. В тім внесеню висказано надію, що кабінет серед теперішних відносин так поведе дальше господарську і фінансову політику, що буде міг осягнути господарську, промислову і купецьку оборону житя краю.

Захитанє становиско Сонніна.

ЦЮРІХ. Італійський міністер заграничних справ Сонніно на питанє з Парижа відповів, що рішенє що до його подорожі до Франції залежить від найблизших засідань палати, щойно тоді допера викажуть чи він дальше остане на становиску міністра заграничних справ.

Греція протестує проти насильств коаліції.

БЕРЛІН. „National Ztg." доносить з російської границї: Російські дипломатичні круги рішучо твердять, що послїдними днями Греція внесла на руки посольств коаліції енерґічний протест. В протесті тім рішучо виступлено проти твердженя, наче би Венізельос просив коаліцію висадити свої війська на грецькій землі. Греція ніколи не уповажнила коаліцію до такої акції. Дальше стверджує протест, що переведене слідство виказало, що війська коаліції згромаджені в Македонії підчас свого відвороту зі Солуня не перестерігали приписів міжнародного права. Вкінци грецке правительство заявляє, що укріплюванє Солуня і контроля, яку виконує коаліція в Греції, є нарушенє грецкої невтральности.

Населенє Египту проти Анґлійців.

ЦАРГОРОД, 22. марта (Ткб.) Дневники довідують ся з віродостойного жерела: По невдачах на всіх фронтах, а особливо в Дарданелях, затривожило Анґлійців дуже поведенє мешканців Египту.

Анґлійські уличні сторожі зміцнено. Египетська рада міністрів відкинула предложенє видати відозву, в якій мало ся заявити, що египетське міністерство війни погодило ся з анґлійською начальною управою в справі покликаня резервістів, Анґлійці вислали на західну границю підмогу, щоби успішнійше виступити проти нападів Сенуссів. В тій цїли забрали вони всі верблюди. В наслідок візваня населеня, щоби опустило Порт Саід, Ismailie і Суез, невдоволенє ще більше зросло.

Турецький комунїкат.

З дня 19. марта 1916.

Фронт в Іраку: 18. марта кинув один наш летун на Кут-ель-Амару кілька бомб. При тім поцілив він одну ворожу армату та відділ ворожого війська.

Підчас борби з ворожими відділами над суеським каналом взяли ми 18. марта 3 індійських жовнірів в полон. З прочих фронтів нема важнійших донесень.

З дня 20. марта 1916.

Фронт в Іраку: Ніякої зміни.

Кавказький фронт: Кромі перестрілок стеж нічого важнійшого не стало ся.

Дарданельський фронт; Вчера пополудни торпедовець, а вечером кружляк безуспішно стрілили кілька разів на околицю Седільбару і Текебурну, а опісля оба кораблі відїхали.

Фронт в Емене: Один наш відділ заатакував анґлійський відділ уоружений в два машинові кріси, який посунув ся на схід від Elstle, на півнїч від Шейк Осман. Ворог лишивши 20 убитих і ранених та 9 убитих коний утік в сторону Шейк Османа.

Новий еспанський міністер заграничних справ.

ЖЕНЕВА. З Барцельони доносять: Приятель Німців Manuel Gonzales Hontoras обняв теку міністра заграничних справ в еспанськім кабінеті.

НОВИНКИ.

— Для ополченців-Українців міста Львова, котрі доси еще не зголосили ся до спису, урядив Маґістрат окреме бюро в Ринку ч. 39 в Товаристві „Труд" II. поверх в офіцині. Всі туди зголосивші ся одержать карти виповнені в українській мові.

— **Представники Загальної Української Ради у Начального Вожда.** З воєнної пресової кватири доносять: Його Ціс. і Кор. Високість пільний маршалок Архикнязь Фридрих прийняв д. 19. с. м. в місци осідку начальної команди армії послів до державної Ради Д-ра Костя Левицького і Миколу Василька, які висказали подяку від Загальної Ради за опіку ц. і к. адміністрації в областях російської України занятих австро-угорськими військами. Президент Левицький підніс, що по сій причині Українці в Росії мусять прийти до переконаня, що спасенє та будучність України є тільки в Австрії і при Австрії та при славній Династії.

Начальний комендант армії який прийняв депутацію як найласкавійше, вказав у своїй відповіди на сумний стан, в якім уступаюча російська армія оставила ті области. По сій причині господарське відродженє стрічаєсь з великими перепонами. Поборота сї перепони, заопатреність зглядом безборонного населеня, достарченє їй на всіх полях цілої спромоги благословенств опіки адміністрації — се є провідні думки дотичних заряджень. Й. Ціс. і Кор. Високість додав до тих заяв, що відносить ся до Українців на окупаційній области в Росії ще слова признаня для хоробрости і доброї постави українських жовнірів з Галичини і Буковини та для славних подвигів українського Січового Війська і Гуцулів.

Президента Др Левицького, та віцепрезидента Василька запросив Архикнязь на снїданє.

— **Наслїдник престола на фронті.** Пільний маршалок поручник і віцеадмірал Архикнязь Карло Франц Йосиф відбув послідними днями тичну інспекцію етапних уряджень на фронті Сочі. Всюди велів собі уділювати на місци вияснень та не щадив похвал для бездоганного і доцільного функціонованя всїх етапних службових уладжень. Оглянув також шпиталь, в яким розмовляв з хорими і раненими, несучи їм слова потіхи та додаючи бодрости.

— **Поясненє в справі жертв на великодні дарунки.** Комітет великодних дарунків для У.С.С. і жовнірів ц. і к. армії завязав ся з тої причини, бо від акції, яку в сїй справі заініціювала управа м. Львова, Українці мусїли усунути ся з огляду на недостачу національної рівноправности в орґанізації тої акції.

Український краєвий комітет великодних дарунків для У.С.С. і жовнірів ц. к. армії ухвалив збирати самостійно на великодні дарунки і просить присилати жертви в грошах на книжочку Дністра ч. 9880 а в натураліях на адресу товариства „Труд" у Львові. А хто має у себе лїсту комітету управи міста Львова, зволить звернути її, а наколи вона виповнена жертвами, то зібрану суму відослати на книжочку Дністра ч. 9880 з зазначенем, що зібрано се на лїсту маґістрацьку, тоді Комітет згадані жертви з тої лїсти відошле до Віденя, до „Червоного Хреста" на дарунки великодні для ранених жовнірів 30. полку піхоти і 19. полку краєвої оборони.

— **До всіх інвалідів Українських Січових Стрільців і Українських гуцул. Добровольців з Буковини.** Українська Боєва Управа створила фонд інвалідів У. С. С. і Буковинських гудульських Добровольців. Всї інваліди мають подати свої теперішні адресы до Боєвої Управи (Wien XIV. Goldschlagstr. 108) та точні дати про свою воєнну службу, про відпущенє з неї та про теперішнє своє занятє і заходи. Українська Боєва Управа по одержаню сих дат і документів суперарбітру від приналежних команд почне виплачувати сталу пенсію інвалідам У. С. С. і Буковинських Добровольців.

— **Поклик до українського жіноцтва у Львові!** В читальни на Жовківській дільниці зголосилось 12 учасників на курс неграмотних. З браку місцевої сили до веденя курсу, звертаєсь отсим Видїл читальні з прошенєм о виделеґованє фахової сили до веденя сего курсу. Курс має зачатись в найблизшу неділю. Зголоситись лично в редакції „Укр. Слова" у п. редактора Чарнецького.

— **Промоція.** Дня 17. марта с. р. о годині 12. відбула ся торжественна промоція п. Евстахія Юрчинського ем. ц. к. судії і канд. адв. з Чорткова на д-ра прав.

— **Провірюванє обовязку військової служби.** Управа м. Львова оповіщує:

В звязи з оповістками з 6. і 18. марта 1916 оповіщує ся:

До комісій маючих урядувати в цїли провірки відношеня до військової служби мають явити ся всї, що по думці оповістки з 6. марта 1916 були обовязані до зголошуваня за вимком уродженцїв в 1898 році — отже обовязані до зголошуваня уроджені в роках від 1865 до 1897 року виключно. Поручає ся в добре зрозумілім їх інтересі особам не обовязаним до зголошуваня по думці оповістки з 6. марта 1916, щоби добровільно явили ся перед комісії в цїли точнійшої провірки їх відношеня до військової служби, а проти особам, що виступили з обовязку служби в загальнім ополченю перед осягненем законом зачеркненої границї віку т. є. особам з років уродин 1865 до 1867 включно, що на основі § 20. закона військового з р. 1868 перед покінченєм 19. року житя вступили добровільно до спільної армії. Через одержанє посвідки звільненя їх від служби в загальнім ополченю забезпечать ся перед всякими будучими сумнївами.

Комісії переводячі поновну провірку будуть урядувати в часї від 23. марта до 12. цвітня 1916. а то комісія:

а) Ч. 16. в льокалю міського бюра статистичного при ул. Рутовського ч. 11 на 2-гім поверсї для мешканців дільниці Середмістя і частий дільниці III. принaлежних до Середмістя;

б) Ч. 17. в реальности під ч. 8. ул. Красїцьких в партері для мешканців дільниці II. і частий дільниці III. прилягаючих до дільниці II.

в) Ч. 15. в реальности при ул. Яблоновських ч. 11. а., для мешканців дільниці VI. і части дільниці I.;

г) Ч. 18. в реальности при ул. Піярів 33. I. поверх для мешканців дільниці IV. і прилягаючих до неї частий дільниці I. і III.

Години урядованя для комісій назначує ся в будні дни від 8 рано до 2 в полудне, евентуально і довше; в неділї і свята рівнож від 8 рано, а то для осіб висше згаданих, що попередного дня зголосили ся до властивої комісії по карту вступу на слідуючий день. Зазначує ся з цілим натиском, що карти вступу є важні лише для комісії, в котрій їх видано і точно на день в них назначений. Кождий являючий ся перед комісією має принести зі собою свій виказ особи і зголошене, як також всї в його посїданю находячі ся грамоти що до його особи і відношеня до військової служби. З окрема тепер звільнені на основі § 29. закона військового, а проте священики, кандидати стану духовного, дальше рабіни, рабінацкі кандидати, учителї мойсеєвого віроісповіданя, духовники всїх обрядів законно в австро угорській державі признаних мають принести докази признаного їм властями звільненя і грамоти стверджаючі їх приналежність до стану духовного в часї зголошеня.

Лікарі мають виказати ся грамотами через власти згляднo міродатні чинники виставленими, стверджаючими їх приналежність до лікарського стану і заведеня, в котрім сповняють свої обовязки, евентуально сповістити, що є свобідно практикуючими. Про можливу перепону в появі до точнїйшої провірки відношеня обовязку до військової служби, мусить ся комісію на час сповістити, а перепону можна буде уважати тільки тоді оправданою, коли вона основує ся на непереможних обставинах. Скоро тільки перепона устане, має дотична особа зголосити ся як стій до Маґістрату. Взагалї неявленє ся до точнїйшої провірки відношеня обовязку до військової служби підлягає карі після закона з дня 28. червня 1890 В. з. д. Ч. 137 про каранє за непослух військовому приказови покликаня і за намову до того. Ті, що їх виказ особи і зголошень не буде заосмотрений урядовою приміткою про відбуту точнїйшу провірку відношеня їх обовязку до військової служби будуть наражені на військово-судове переслїдуванє.

— **Відзначенє.** Іван Тарновецький, з 33 п. артилерії відзначений золотою медалею, поляг на північнім фронтї.

— **Сумні роковини.** Вчера минув рік як піддала ся перемиська твердиня. Був се день смутку по обох боках боєвої лінії. Упадок перворядної кріпости відбив ся сильним відгомоном у цїлім світї. Для нас, що переживали часи наїзду на своїй землї, вістка про упадок Перемишля була о стільки прикрійша, що Москалї не здобули його відповідною цїною своїх жертв. Причиною упадку було невистарчаюче заосмотренє Перемишля в средства поживи. Небавком зачали ся транспорти наших полонених, що представляли невимовно сумний і болїсний вид.

— **Дїти — Шевченкови.** В суботу дня 25 марта с. р. о год. 4 попол. в сали „Сокола-Батька“ при вул. Руській ч. 20. заходами Кружка У. П. Т. ім. Тараса Шевченка силами шкільної дітвори відбуде ся вечерок в честь Кобзаря-України з слідуючою програмою: 1) деклямація ученика I. кляси, 2) вправи вільноруч хлопчиків, 3) вправи хлопчиків, 4) вправи вільноруч дівчаток, 5) образок сценїчний в двох діях „Тарас дитина“ відіграють хлопчики і дівчатка. Цїни місць: К. 1·50, К. 1·—, 80 с., вступ на салю 40 с. для дітий 20 с. Весь дохід на удержанє хлопячої школи ім. Тараса Шевченка на Трийській дільниці. Сподїємо ся, що українська львівська громада численно явить ся на тім дїточім святі! Білети до набутя в день вечерка від год. 3-ої при касї.

— **Льояльність нїмецького правительства супроти голови бельґійської церкви.** Архієпископ Бельґії кардинал Мерсіє вже кілька разів заатакував остро нїмецьке правительство. Окупаційні власти однак були супроти нього так дуже льояльні, що не підпринимали нїяких средств репресії. Та кардинал не спочив у своїй кертичній дїяльности супроти нїмецьких властий, бо видав новий пастирський лист без дозволу цензури який містить цїлий ряд замітів проти окупаційних властий. Генерал-ґубернатор тим разом звернув ся до кардинала з пересторогою, щоб на будуче того рода виступи не повторялись; рівночасно арештовано друкаря пастирського листа. Якуж паралелю можна повести зглядом поступованя нїмецьких властий супроти кардинала і кроком галицького ґенерал-ґубернаторства супроти Ексц. Шептицького?

— **Новелї до цивільного закона.** Цїсарським розпорядком з д. 22 липня 1915 війшли в житє деякі части новелї ухваленої палатою панів до книги цивільних законів. Від того часу по причині спустошень заподїяних наїздом головно задля знищеня ґрунтових книг і инших документів оказалась потреба видати предвиджені в проєктї новелї постанови в справі набуваня власности і инших річевих прав на ґрунтах і т. д. не вписаних до ґрунтових книг. Цїсарський розпорядок з д. 16 марта 1916 вводить в житє всї инші постанови новелї до книги цивільних законів, однак правительство узнало за вказане не лиш поробити деякі зміни щоб усунути сумніви, але також відступити в деяких точках від ухвал палати панів. Супроти того, що треба довшого підготовного речинця, розпорядок війде в житє доперва з д. 1. січня 1917, а тільки деякі постанови іменно про коротший час задавненя входять в житє з д. 1. цвітня с. р., — а постанови про набуванє річевих прав на недвижимостях і будівлях не втягнених в ґрунтові книги з д. 15 цвітня с. р.

— **Зєдиненє польських партій.** В соботу 11. с. м. розпочались в Кракові наради Начального Народового Комітету під проводом д-ра Яворського. На внесенє п. Дашиньского прийняли зібрані до відома проєкт умови Н. Н. К. з польським Колом та одобрили його. Відтак принято вступленє подоляків до Н. Н. К. Збори ухвалили слїдуючий реґулямін: Презесом Н. Н. К. є кождочасний презес Кола польського. Справи Н. Н. К. веде постійно урядуючий в Кракові віцепрезес Н. Н К. Виконуючою комісією є шефи департаментів, ґенеральні секретарі і відпоручники по одному від 5-ьох більших партій. Рішеня Н. Н. К. виконують департаменти: скарбовий, орґанізаційний, військовий і опіки. Місцевими органами Н. Н. К. є народові комітети. В цїли приготаваня научних матеріялів для народової полїтики і опрацьованя найважнїйших її завдань, повстають научні інституції, які видають реферати і публїкації під фірмою Н. Н. К. за апробатою віцепрезеса Н. Н. К.

— **Протест катеринославської „Просвіти“.** „Кієвская Мысль“ з 13 марта повідомляє телеґрамою з Петербурґа. Управа катеринославського українського товариства „Просвіти“ повідомила посла Александрова, що товариство після десятилїтньої культурної праці замкнуло правительство. Посол Александров звернув ся до А. Хвостова й досвідчив перед ним, що „Просвіта“ займала ся мирною, просвітною працею та жадних противозаконних цїлей собі не ставила. Хвостов заявив Александрову, що доручить розгляд сеї справи товаришу мінїстра внутрішнїх справ Плеве та приобіцяв відкрити товариство. — (ВСВУ).

— **Пошестні недуги у Львові.** На онодїшнім засїданю Ради здоровля заявив міський фізик др. Леґежиньский, що пошесть віспи у Львові погасла. В послїдних кількох тижнях провірено тільки кілька случаїв, а в послїднім не було нї одного занедужаня. Натомість минулого тижня провірено три случаї черевного тифа та 6 случаїв пятнистого.

— **Заборона „Основи“.** Журнал „Основу“, що почав виходити в Одесї під редакцією Гаврилюка, припинено на весь час війни. (ВСВУ.)

— **Слїдами невдач.** „Київская Мисль“ доносить, що канцелярія галицького ґенерал-ґубернатора повідомляє, що на підставі розпорядка найвисшого шефа армії полуднево-західного фронту розвязуєть ся всї цивильні власти в Галичині. Недавно розвязали російські влати сї галицькі уряди, які „урядували“ в Київі.

— **Конфіската майна проф. Масарика.** Суд краєвий в Празї в цїли обезпеченя претенсій держави запорядив конфіскату цїлого движимого і недвижимого майна звісного русофіла Масарика.

— **Перше гр.-кат. богослуженє в Варшаві.** Нїмецькі власти дали дозвіл устроїти в колишнїм домі гр.-кат. епископа в Варшаві провізоричну каплицю, в якій минулої неділї відбулось перше богослуженє. Від тепер почавши будуть богослуженя відбуватись щоденно о год. 8 рано.

— **Знахід з камяної доби.** На високім березї Днїстра між Дзвинячем і Кострижівкою (напротив Заліщик) найшов поручник арт. пан Шмайсер в покинених московських окопах камяний молот, зовсїм добре одержаний, ножик з кременя, чудово вигладжений і кілька черепків з окрашенями. Тоті предмети лежали на вапнистім покладї, з котрого є взірець. Все те передав п. поручник о. Ю. Калинюкови з Прилипча для укр. національного музею у Львові. Дяка і честь чужинцеви, що найшов тільки пошани для памяток тої країни, що замешкує український нарід.

— **Історична знахідка.** При огляданю викупленої правительством міли в Берлїнї віднайшли знатоки цїнну ґрафіку Корнелія в 12 образах до драми Ґетего, „Фавст“. Сю цїнну знахідку вважано за пропащу.

— **Смерть сербського архимандрита.** Із Сараєва доносять, що минулої неділї помер там в 102 роцї житя архимандрит Ніколїновіц, колишнїй заступник митрополита та управитель дібр св. Гробу. Послїдних 20 лїт провів він осторонь службових обовязків, проживаючи на емеритурі.

— **Чахотка у Франції** поширує ть ся щораз більше. Після послїдних зіставлень, вмірає там річно на сю недугу 86,000 людий, з того числа 11.000 в Парижи. Париські часописї вказують на успішну борбу з чахоткою в Нїмеччинї, де смертність в послїдних роках зменшилась о 50%.

— **Жінки-візники в Будапештї.** Будапештенські власти допустили до іспиту на візників 5 жінок.

Нові книжки.

Dr Stephan Rudnyzkyj: Ukraina, Land und Volk eine gemeinfassliche Landeskunde. **Авторизований переклад з української мови. Виданє „Союза визволеня України“.** (Комісійний склад: Wilhelm Frick, Gf m, b. H. Wien). Відень, 1916, 8º, VIII + 416 стор. + 40 ілюстрацій + 6 ґеоґрафічних карт. Цїна оправленого примірника 12 кор.

Щоб переказати зміст сього сього цїнного твору нашого ґеоґрафа, ужиємо самих заголовків поодиноких уступів, які краще всього поважуть з чого складає ть ся праця проф. Рудницького, а саме:

Перша частина (стор. 3—130). Фізична ґеоґрафія. 1. Україна як ґеоґрафічна одиниця: Положенє й величина. Чорне море і його побережа. — 2. Загальний огляд Українського простору: Українські верховини. Українські височини. Українські низи. — 3. Води й ріки України. — 4. Українське підсонє. — 5. Рослини та звірята України.

Друга частина (стор. 131—379). Антропоґеоґрафія. 1. Етноґрафічні границї України: Скількість і розміщенє Українців по Україні. — 2. Український народ як антропоґеоґрафічна одиниця: Загальні поміченя. Антропольоґічні прикмети Українців. Українська мова. Історично-полїтичні традиції та змаганя Українців. Українська культура. Відносини поміж українською землею а українським народом. — 3. Господарсько-ґеоґрафічний огляд України: Ловецтво а риболовство. Лїсна господарка. Рільництво. Управа овочів та ярин. Годівля худоби. Мінеральні скарби. Промисл, Торговля. Комунїкація. — 4, Области й селитьби України. — Спис важнїйшої лїтератури, жерел. (стор. 379—385). — Показчик (стор. 385—416), — Мапи: I. Фізична карта України 1 : 5,000.000. — II. Гельоґічна карта України 1 : 10,000.000. — III. Тектонїчно-морфольоґічна карта України 10,000.000. — IV. Клїматична карта України 10,000.000. — V. Рослинно-ґеоґрафічна карта України 10,000.000. — VI. Етноґрафічна карта східної Европи 10,000.000. — 40 однокольорових образків.

Нововидана праця проф. Рудницького се з невеличкими змінами авторизований переклад його давнїйшої „Короткої ґеоґрафії України, (часть I. (вийшла накладом видавництва „Лан“ в Київі, 1910, 8º, 189 стор) а часть II. (накладом „Українського педаґоґічного товариства“ у Львові 1914 р. 8º, 221 стор.), яку тепер видав „Союз визволеня України“ у Відни в нїмецькій мові для европейського громадянства, щоб як слїд поінформувати захід Европи з величиною українського простору та антропольоґічними прикметами українського народу. Нїмецька ґеоґрафія України — тим важнїйша тепер, коли весь світ інтересуєть ся українським питанєм, і хотів-би докладно обзнакомити ся з українською землею, на якій розгривають ся воєнні події, та спізнати минувшину й сучасність того народу, якому судило ся бути на сході Европи муром для осередніх держав й охоронним валом европейської культури. Ґеоґрафія проф. Рудницького, се чи не одинокий нїмецький підручник ґеоґрафії України взагалї, бо ті, що їх досіль видано на заходї, се понайбільше твори, повні разячих похибок, річевих недокладностей, історично-етноґрафічних нісенїтниць про нас й наші землї, які або нас зовсїм фалшиво зображають, або тенденційно представляють — зависимо від автора і його наукового знаня. Тим більша заслуга проф. Рудницького, що він саме виданєм нїмецької ґеоґрафії України — виповнив отсю прогалину, хоч його твір се не науковий трактат антропоґеоґрафії України, — а радше ряд популярно-наукових нарисів з ґеоґрафії, — однак ми ще раз підчеркуємо, се одиноко-докладна ґеоґрафія нашої землї в нїмецькій мові, яка з фотоґрафічною докладностю зображає наш край й нас самих, без тенденційного прибільшуваня

або ретушованя фактів, а представляє все так, як воно в дійсности й є. Ми зі своєї сторони можемо тільки горячо припоручити публікацію проф. Рудницького увазі шан. читачів, бо вона за для своїх прикмет і богатого змісту заслугує в новні на прочитанє й поширенє. — І. К—ч.

Бібліоґрафія.

— Вістник союза визволеня України ч. 83—84. Зміст: М. Троцький: Державна Дума. — О. Кобилянська: Чудо. — М. Опока: Вістун. — З поезій У.С.С. Юри Шкрумеляка: Смертельна рана. Думка. Мамин лист. Morituri. Мари. — А. Бабюк: З Січового Коша. (Відзначенє стрільця Дмитра Козака). — А. Бабюк: Рокова ніч (За народнім повірєм). — Др. Н. Гаморак: За тиждень. — Ор. Кириленко: Українці в Америці. — Вісти.

ОПОВІСТКИ.

Четвер, дня 23. марта 1916.

Нині: 23. марта гр.-кат. Конрада, римо-кат. Віктора.

Завтра: 24. марта гр.-кат. Софронія, римо-кат. Габрієля.

○ Чайний вечір устроює „Українська Бесіда“ (ул. Костюшка ч. 1 а) в неділю 26 с.м., получений з музикально-вокальними продукціями і товариськими забавами. Численні несподіванки. Буфет на добродійні цїли. Стрій спацеровий. Початок точно о год. 6 вечером. Вступ для членів 50 сот., для нечленів 1 К.

Послідні вісти.

З ГОЛОВНОЇ АВСТРІЙСЬКОЇ КВАТИРИ.

З дня 22. марта 1916.

На російськім фронті.

Діяльність ворога вчера сталась майже на цілім північно-східнім фронті більше оживлена. Наші становиска оставали в огни ворожих гармат.

Над Стрипою і в області потока Кормина російські відділи піхоти пішли вперід, однак всюди їх відперто.

В Східній Галичині при однім з таких наступів російські війська в силї одного баталіону втратили в забитих 3 офіцерів і понад 150 жовнірів, а в полонених 100 людий. У нас було тільки кілька людий ранених.

На італійськім фронті.

Вчерашній день минув супокійно.

На балканськім фронті.

Нічо нового.

Заступник шефа Ґенерального Штабу фільний маршалок-поручник Ф. Гефер.

З ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ.

На західнім фронті.

По очищеню побоєвища по атаку з дня 20 с. м. на північний захід від Avoncourt та по здобутю нових ще ровів ворога поза лїсною областю число взятих там неранених бранців побільшило ся на 58 офіцерів і 2914 жовнірів.

Бої артилєрії по обох сторонах Мози тривали дальше з великою нагальністю. Вони були слабші тільки часами.

Коло Оберсепт Французи старались знов направити невдачу з дня 13 лютого. Атакуючого ворога відкинено, який поніс притім значні втрати.

На північ від Верден в воздушній борбі три ворожі самолети скинено на землю, два з них на північний захід від Samogneux впали за нашим фронтом, третий в полуміни впав за ворожою лінією. Тимсамим поручник Бельке застрілив свій тринайцятий з ряду самолет, а поручник Паршав свій четвертий.

На східнім фронті.

Великі підприємства зачіпні Росіян ще розширились. Точки в яких вони атакують ще прибули. Наступи слїдували в ріжних місцях безнастанно днем і ночю. Найсильнійший приступ був спрямований знова на фронт на північний захід від Постав. Там російські втрати дійшли до незвичайної висоти, навіть при узгляднею російського способу веденя мас до бою. В успішнім протинаступі в малім місци їх атаку полонено 11 офіцерів і 573 російських жовнірів. Але і в богатьох инших боях: на полудне і на полудневий схід від Риґи, коло Фрідріхстату, на полудне від Двинська, на північ від Видзів, між озерами Нароч і Вишнїв наші війська хоробро цілковито відперли ворога, який поніс як найбільші втрати, та забрали в протинаступах ще понад 600 полонених. В жаднім місци не вдалось Росіянам осягнути якого небудь успіху. Наші втрати є всюди малі.

На балканськім фронті.

Положенє незмінене.

Начальна управа армії.

З ГОЛОВНОЇ ТУРЕЦЬКОЇ КВАТИРИ.

З ріжних фронтів не донесено про важні зміни.

ПАРИЖ. (ТКБ.) Кадорна удав ся до головної кватири.

ПАРИЖ. (ТКБ.) Прибув тут сербський наслїдник престола.

Надіслане.

За сю рубрику редакція не відповідає.

Оголошеня.

Видає і відвічає за ред.: Д-р. Сидір Голубович. Друкарня А. Ґольдмана, Львів, ул. Сикстуська 19.